

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 218/09-39

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 17. septembra 2009 v senáte zloženom z predsedu Lajosa Mészáros a zo sudcov Juraja Horvátha a Sergeja Kohuta o sťažnosti MUDr. B. S., P., zastúpenej advokátom Mgr. B. Ž., B., vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Trnava v konaní vedenom pod sp. zn. 14 C 111/96 (pôvodne vedenom pod sp. zn. 14 C 178/92) takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo MUDr. B. S. na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Trnava v konaní vedenom pod sp. zn. 14 C 111/96 (pôvodne vedenom pod sp. zn. 14 C 178/92) porušené bolo.

2. MUDr. B. S. p r i z n á v a primerané finančné zadost'učinenie v sume 5 000 € (slovom päťtisíc eur), ktoré je Okresný súd Trnava p o v i n n ý vyplatiť jej do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

3. MUDr. B. S. p r i z n á v a úhradu trov právneho zastúpenia v sume 265,92 € (slovom dvestošesťdesiatpäť eur a deväťdesiatdva centov), ktorú je Okresný súd Trnava p o v i n n ý vyplatiť na účet jej právneho zástupcu Mgr. B. Ž., B., do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. II. ÚS 218/09-25 z 2. júna 2009 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie sťažnosť MUDr. B. S., P. (ďalej len „sťažovateľka“), vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu Trnava (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 14 C 111/96 (pôvodne vedenom pod sp. zn. 14 C 178/92).

Zo sťažnosti vyplýva, že v konaní vedenom okresným súdom pod sp. zn. 14 C 178/92 sa žalobou z 27. marca 1992 sťažovateľka domáhala od žalovaného vydania nehnuteľnosti, pričom o tomto jej nároku rozhodol okresný súd trikrát rozsudkom, a to 30. septembra 1992, 14. júla 1993 a 4. marca 1994. Na základe odvolania účastníkov konania (odvolací) Krajský súd v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) zrušil prvé dva rozsudky okresného súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie a tretí rozsudok okresného súdu zmenil tak, že rozsudkom sp. zn. 12 Co 297/94 z 26. januára 1995 žalobu sťažovateľky zamietol. Na základe dovolania sťažovateľky dovolací súd zrušil označený rozsudok

krajského súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Následne krajský súd vrátil vec na ďalšie konanie okresnému súdu, pričom konaniu bola po dovolacom konaní na okresnom súde pridelená nová sp. zn. 14 C 111/96. Podľa tvrdení sťažovateľky okresný súd koná vo veci jej žaloby neúmerne dlhú dobu, čím sa predlžuje stav jej právnej neistoty a oddaľuje sa právoplatné skončenie sporu.

Sťažovateľka v sťažnosti ďalej uviedla:

„Súdne konanie, voči ktorému podnet smeruje, prebieha od roku 1992. Možno konštatovať, že príslušný okresný súd vo veci od marca roku 2001 nekoná, čo predstavuje nečinnosť súdu viac ako 84 mesiacov, pričom od vydania prvého rozhodnutia vo veci samej, uplynulo už viac ako 162 mesiacov, a to bez toho, aby bolo vo vecí rozhodnuté.

Podnecovateľ svojím konaním, alebo správaním nijako neprispel k predlžovaniu konania.“

Vzhľadom na uvedené sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol:

„Okresný súd Trnava, v konaní sp. zn. 14 C 111/96 porušil základné právo podnecovateľa MUDr. B. S., (...) P., na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky.

Ústavný súd Slovenskej republiky priznáva podnecovateľovi MUDr. B. S., (...) P., finančné zadostučinenie vo výške 162 000,- Sk.

Ústavný súd Slovenskej republiky priznáva právnemu zástupcovi podnecovateľa L., s. r. o., (...) B. náhradu trov právneho zastúpenia vo výške 8 011,- Sk (pozostávajúce z dvoch úkonov právnej služby po 3 176,- Sk, dvoch režijných paušálov po 190,- Sk a DPH 1 279,- Sk).“

2. Na základe žiadosti ústavného súdu sa k veci písomne vyjadrili obaja účastníci konania: za okresný súd jeho predseda listom sp. zn. 1 SprV/155/2009 z 20. júla 2009 a právny zástupca sťažovateľky stanoviskom k uvedenému vyjadreniu okresného súdu listom zo 14. augusta 2009.

2.1 Predseda okresného súdu vo svojom vyjadrení uviedol:

„(...) prietahy v konaní boli spôsobené tým, že vo veci bolo viackrát rozhodnuté prvostupňovým súdom, pričom až do posledného rozhodnutia v apríli 2009 vždy odvolací súd rozhodnutie prvostupňového súdu zrušil.

Zákonná sudkyňa odôvodnila túto skutočnosť nejednotným názorom odvolacích senátov. Okrem toho vo veci rozhodoval jedenkrát aj Najvyšší súd SR, keď rozhodoval o dovolaní podanom navrhovateľkou. V súčasnej dobe bude spisový materiál predložený Krajskému súdu v Trnave z dôvodu odvolania navrhovateľky voči rozsudku Okresného súdu v Trnave zo dňa 01. 04. 2009.

Na záver oznamujem, že súhlasím s tým, aby Ústavný súd upustil od ústneho pojednania veci.“

2.2 Právny zástupca sťažovateľky vo svojom stanovisku k vyjadreniu okresného súdu uviedol:

„Nadalej zastávam názor, že konanie je neúmerne dlhé, pričom za tento stav nie je zodpovedná sťažovateľka a preto sú dané dôvody pre opodstatnenosť podania sťažnosti.

Počas neúmerne dlho trvajúceho súdneho sporu sa podstatne zhoršil zdravotný stav navrhovateľky, ale najmä celkom stratila ilúziu o možnosti získať späť majetok, ktorý bol jej rodine odňatý a rovnako stratila záujem o samotný spor, ktorý dlhé roky viedla a do ktorého investovala toľké úsilie a energiu. (...)

Okrem toho nie je možné opomenúť ani nečinnosť prvostupňového súdu od roku 2001 až niekedy do roku 2008. Nečinnosťou súdu i možno nejednotnosťou rozhodovania senátov, ale i procesnými pochybeniami konajúcich súdov bolo konanie neustále predlžované(...)

Súhlasím, aby Ústavný súd SR upustil od ústneho pojednávania o prijatom návrhu.“

3. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ich vyjadreniami k opodstatnenosti sťažnosti dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy. Jej

prerokovanie na ústnom pojednávaní – vzhľadom na povahu predmetu posúdenia, ktorá je určená povahou tohto základného práva – ústavný súd nepovažuje ani za vhodný, ani za nevyhnutný procesný prostriedok na zistenie skutočností potrebných na meritórne rozhodnutie vo veci, t. j. rozhodnutie o tom, či namietaným postupom súdu bolo, alebo nebolo porušené právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov (I. ÚS 40/02, I. ÚS 41/03, I. ÚS 65/04).

II.

Zo sťažnosti, z vyjadrení účastníkov konania a z obsahu na vec sa vzťahujúceho súdneho spisu ústavný súd zistil tento priebeh a stav konania vedeného okresným súdom pod sp. zn. 14 C 111/96 (pôvodne vedeného pod sp. zn. 14 C 178/92):

- 1. apríl 1992 – sťažovateľka sa žalobou podanou okresnému súdu domáhala od žalovaného vydania nehnuteľnosti, ktorá bola vyvlastnená jej právnej predchodkyňi (vec bola vedená pod sp. zn. 14 C 178/92),
- 28. apríl 1992 – okresný súd vyzval sťažovateľku, aby predložila listinné doklady na preukázanie jej tvrdení v žalobe,
- 5. jún 1992 – sťažovateľka reagovala na výzvu okresného súdu,
- 6. júl 1992 – okresný súd nariadil pojednávanie na 29. júl 1992,
- 24. júl 1992 – právny zástupca sťažovateľky žiadal zmeniť nariadený termín pojednávania z dôvodu kolízie pojednávaní,
- 29. júl 1992 – okresný súd odročil pojednávanie na 30. september 1992,
- 30. september 1992 – okresný súd na pojednávaní vyhlásil rozsudok, ktorým zaviazal žalovaného uzavrieť so sťažovateľkou dohodu o vydaní nehnuteľnosti,
- 2. november 1992 – žalovaný sa odvolal proti rozsudku,
- 16. november 1992 – okresný súd zaslal odvolanie žalovaného na vyjadrenie sťažovateľke,
- 1. december 1992 – sťažovateľka sa vyjadrila k odvolaniu,
- 4. december 1992 – spis bol predložený krajskému súdu,

- 25. február 1993 – krajský súd uznesením sp. zn. 9 Co 398/92 zrušil rozsudok okresného súdu z dôvodu nedostatočného dokazovania a vec mu vrátil na ďalšie konanie,
- 28. máj 1993 – spis bol vrátený okresnému súdu,
- 22. jún 1993 – sťažovateľka predložila listinné dôkazy,
- 6. júl 1993 – okresný súd nariadil pojednávanie na 14. júl 1993,
- 14. júl 1993 – okresný súd na pojednávaní vyhlásil rozsudok, ktorým zaviazal žalovaného uzavrieť so sťažovateľkou dohodu o vydaní nehnuteľnosti,
- 14. september 1993 – žalovaný sa odvolal proti rozsudku,
- 4. október 1993 – spis bol predložený krajskému súdu,
- 27. október 1993 – krajský súd uznesením sp. zn. 9 Co 387/93 zrušil rozsudok okresného súdu z dôvodu predčasnosti a vec mu vrátil na ďalšie konanie,
- 10. december 1993 – spis bol vrátený okresnému súdu,
- 29. december 1993 – okresný súd nariadil pojednávanie na 2. február 1994,
- 2. február 1994 – pojednávanie bolo po vypočutí účastníkov odročené na 4. marec 1994 z dôvodu vyžiadania územného plánu,
- 3. február 1994 – okresný súd vyžiadal od Obvodného úradu životného prostredia v P. (ďalej len „obvodný úrad“) geometrický plán a projektovú dokumentáciu týkajúcu sa spornej nehnuteľnosti,
- 1. marec 1994 – obvodný úrad reagoval na výzvu okresného súdu,
- 4. marec 1994 – okresný súd potom, ako pripustil zmenu označenia žalovaného (Mesto P.) vyhlásil na pojednávaní rozsudok, ktorým vyhovel žalobe sťažovateľky,
- 11. apríl 1994 – obvodný úrad zaslal ďalšie listiny,
- 25. máj 1994 – žalovaný sa odvolal proti rozsudku,
- 26. máj 1994 – okresný súd vyzval sťažovateľku, aby sa vyjadrila k odvolaniu žalovaného,
- 1. júl 1994 – spis bol predložený krajskému súdu,
- 26. január 1995 – krajský súd rozsudkom sp. zn. 12 Co 297/94 zmenil rozsudok okresného súdu tak, že žalobu sťažovateľky zamietol,
- 23. marec 1995 – spis bol vrátený okresnému súdu,
- 26. apríl 1995 – sťažovateľka podala dovolanie proti rozsudku krajského súdu,

- 16. máj 1995 – okresný súd zaslal dovolanie sťažovateľky na vyjadrenie žalovanému,
- 13. júl 1995 – okresný súd vyzval právneho zástupcu sťažovateľky, aby predložil osobitné splnomocnenie na jej zastupovanie v dovolacom konaní,
- 18. august 1995 – právny zástupca sťažovateľky predložil požadované splnomocnenie,
- 25. august 1995 – spis bol predložený Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“),
- 27. november 1995 – najvyšší súd rozsudkom sp. zn. 5 Cdo 117/95 zrušil rozsudok krajského súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie,
- 13. december 1995 – spis bol doručený krajskému súdu,
- 8. máj 1996 – krajský súd uznesením sp. zn. 11 Co 553/95 zrušil rozsudok okresného súdu zo 4. marca 1994 z dôvodu nedostatočne zisteného skutkového stavu a vec mu vrátil na ďalšie konanie,
- 27. jún 1996 – spis bol vrátený okresnému súdu, pričom okresný súd vo veci konal pod novou sp. zn. 14 C 111/96,
- 2. september 1996 – okresný súd nariadil pojednávanie na 18. október 1996,
- 30. september 1996 – právny zástupca sťažovateľky žiadal odročiť pojednávanie z dôvodu pobytu sťažovateľky mimo územia Slovenskej republiky,
- 15. október 1996 – okresný súd nariadil nový termín pojednávania na 4. december 1996,
- 4. december 1996 – pojednávanie bolo odročené na neurčito z dôvodu nariadenia dokazovania znalcom, ktorý mal uviesť, či sporná nehnuteľnosť je „súčasťou projektovej dokumentácie“,
- 19. december 1996 – okresný súd uznesením nariadil znalecké dokazovanie,
- 9. január 1997 – spis bol zaslaný ustanovenému znalcovi,
- 27. máj 1997 – okresný súd urgoval znalca,
- 20. október 1997 – okresný súd urgoval znalca a žiadal, aby oznámil, čo bráni predloženiu znaleckého posudku,
- 23. január 1998 – okresný súd urgoval znalca a žiadal, aby oznámil, čo bráni predloženiu znaleckého posudku,

- 18. marec 1998 – znalec vrátil spis okresnému súdu bez vypracovania znaleckého posudku,

- 25. marec 1998 – okresný súd uznesením uložil znalcovi poriadkovú pokutu,

- 20. apríl 1998 – znalec sa odvolal proti uzneseniu o poriadkovej pokute,

- 15. máj 1998 – spis bol predložený Krajskému súdu v Trnave,

- 3. jún 1998 – Krajský súd v Trnave vrátil spis okresnému súdu bez vybavenia odvolania znalca s tým, aby okresný súd vyzval znalca na odstránenie nedostatkov jeho odvolania,

- 29. jún 1998 – znalec oznámil, že znalecký posudok predloží po návrate z dovolenky, pretože ho dal overiť Katastrálnemu odboru Okresného úradu P.,

- 10. august 1998 – okresný súd vyzval znalca na odstránenie nedostatkov jeho odvolania (doplniť, akého rozhodnutia sa domáha),

- 24. august 1998 – znalec predložil znalecký posudok,

- 3. september 1998 – znalec reagoval na výzvu okresného súdu z 10. augusta 1998,

- 22. apríl 1999 – spis bol predložený Krajskému súdu v Trnave na rozhodnutie o odvolaní znalca,

- 31. máj 1999 – Krajský súd v Trnave uznesením sp. zn. 6 Co 168/99 zmenil uznesenie okresného súdu tak, že výrok o uložení poriadkovej pokuty doplnil o lehotu, dokedy má byť zaplatená,

- 23. júl 1999 – spis bol vrátený okresnému súdu,

- 11. august 1999 – znalec urgoval vyplatenie znalečného,

- 23. august 1999 – okresný súd rozhodol o odmene znalca,

- 8. november 1999 – znalec zaplatil poriadkovú pokutu,

- 17. január 2000 – okresný súd nariadil pojednávanie na 22. marec 2000,

- 22. marec 2000 – okresný súd pojednávanie odročil na 31. marec 2000 z dôvodu vyhlásenia rozsudku,

- 27. marec 2000 – žalovaný sa vyjadril k sporu,

- 31. marec 2000 – pojednávanie bolo bez meritórneho prerokovania odročené v neprítomnosti účastníkov konania na neurčito z dôvodu vykonania ohliadky,

- 25. apríl 2000 – okresný súd nariadil ohliadku na 4. máj 2000,

- 4. máj 2000 – okresný súd vykonal ohliadku na mieste samom,

- 11. september 2000 – okresný súd nariadil pojednávanie na 15. december 2000,
- 4. december 2000 – právny zástupca sťažovateľky ospravedlnil svoju neprítomnosť na pojednávaní z dôvodu práceneschopnosti,
 - 15. december 2000 – pre neprítomnosť účastníkov konania bolo pojednávanie odročené na 2. marec 2001,
 - 27. február 2001 – právny zástupca sťažovateľky ospravedlnil svoju neprítomnosť na pojednávaní z dôvodu práceneschopnosti,
 - 2. marec 2001 – pre neprítomnosť účastníkov konania bolo pojednávanie odročené na neurčito,
 - 8. marec 2001 – okresný súd vyzval právneho zástupcu sťažovateľky, aby predložil potvrdenie o dĺžke jeho práceneschopnosti,
 - 21. marec 2001 – právny zástupca sťažovateľky zaslal potvrdenie o práceneschopnosti,
 - 6. apríl 2007 – sťažovateľka si zvolila nového právneho zástupcu,
 - 16. august 2007 – okresný súd žiadal zapožičať na nahliadnutie spis sp. zn. 14 C 178/92,
 - 30. august 2007 – okresný súd zistil, že spis sp. zn. 14 C 178/92 je vlastne spisom v danej veci, pričom pod touto spisovou značkou sa vo veci konalo do dovolacieho konania,
 - 6. máj 2008 – okresný súd nariadil pojednávanie na 20. jún 2008,
 - 20. jún 2008 – pojednávanie bolo po vypočutí právnych zástupcov účastníkov odročené bez odôvodnenia na neurčito,
 - 3. júl 2008 – žalovaný sa vyjadril k sporu a zároveň okresný súd nariadil pojednávanie na 26. september 2008,
 - 26. september 2008 – po vypočutí právneho zástupcu sťažovateľky bolo pojednávanie bez uvedenia dôvodu odročené na 9. október 2008,
 - 9. október 2008 – po vypočutí povereného zástupcu žalovaného bolo pojednávanie za neospravedlnenej neprítomnosti sťažovateľky a jej právneho zástupcu odročené na 31. október 2008,
 - 13. október 2008 – právny zástupca sťažovateľky dodatočne ospravedlnil neprítomnosť na pojednávaní 9. októbra 2008,

- 31. október 2008 – pojednávanie bolo bez meritórneho prerokovania odročené bez uvedenia dôvodu na 10. december 2008,
- 9. december 2008 – z dôvodu prečíslovania spornej nehnuteľnosti právny zástupca sťažovateľky upresnil žalobný petit,
- 10. december 2008 – pojednávanie bolo po vypočutí povereného zástupcu žalovaného odročené na 4. február 2009 s tým, žalovaný sa vyjadrí k zmenenému žalobnému petitu, ktorého zmenu okresný súd uznesením pripustil,
- 23. december 2008 – žalovaný sa vyjadril k zmenenému žalobnému petitu,
- 3. február 2009 – žalovaný ospravedlnil svoju neúčast' na pojednávaní 4. februára 2009,
- 4. február 2009 – právny zástupca sťažovateľky ospravedlnil svoju neúčast' na pojednávaní 4. februára 2009, súčasne okresný súd pre neprítomnosť účastníkov konania pojednávanie odročil na 27. február 2009,
- 27. február 2009 – z dôvodu práceneschopnosti zákonnej sudkyne bolo pojednávanie odročené na neurčito,
- 5. marec 2009 – okresný súd nariadil pojednávanie na 1. apríl 2009,
- 1. apríl 2009 – okresný súd na pojednávaní vyhlásil rozsudok, ktorým žalobu sťažovateľky zamietol,
- 4. jún 2009 – sťažovateľka sa odvolala proti rozsudku okresného súdu z 1. apríla 2009,
- 29. jún 2009 – okresný súd vyzval žalovaného na vyjadrenie k odvolaniu sťažovateľky,
- 31. august 2009 – po doručení vyjadrenia žalovaného bol spis predložený zákonnej sudkyňi JUDr. T.

III.

Ústavný súd podľa čl. 127 ods. 1 ústavy rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú

Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadost'učinenie.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prier'ahov

Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prier'ahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia štátneho orgánu. Samotným prerokovaním veci na súde alebo inom štátnom orgáne sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstráni. K odstráneniu stavu právnej neistoty dochádza spravidla až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iného štátneho orgánu. Preto na naplnenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy nestačí, aby štátne orgány vec prerokovali, prípadne vykonali rôzne úkony bez ohľadu na ich počet a právoplatne nerozhodli (m. m. I. ÚS 24/03, IV. ÚS 232/03). Priznanie práva na prerokovanie veci bez zbytočných prier'ahov zakladá povinnosť súdu aj sudcu na organizovanie práce tak, aby sa toto právo objektívne realizovalo (II. ÚS 21/01).

Predmetom konania pred ústavným súdom bolo posúdenie, či postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 14 C 111/96 (pôvodne vedenom pod sp. zn. 14 C 178/92) o vydanie nehnuteľnosti došlo k porušeniu základného práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prier'ahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy.

Judikatúra ústavného súdu sa ustálila v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo porušené základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručené v čl. 48 ods. 2 ústavy, sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu najmä podľa týchto troch základných kritérií: zložitosť veci, správanie účastníka konania a postup súdu (I. ÚS 41/02). V súlade s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (I. ÚS 19/00, I. ÚS 54/02, II. ÚS 32/02, I. ÚS 79/05). Podľa rovnakých kritérií ústavný súd postupoval aj v danom prípade.

1. Pokiaľ ide o kritérium zložitosť veci, ústavný súd konštatuje, že vzhľadom na predmet konania (vydanie nehnuteľnosti) možno toto konanie považovať za konanie štandardnej rozhodovacej súdnej praxe, pričom aj v prípade pripustenia určitého stupňa faktickej zložitosti konania z dôvodu nariadenia znaleckého dokazovania nemožno z hľadiska namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov ospravedlniť celkovú doterajšiu dĺžku konania, ktorá do vyhlásenia posledného rozsudku predstavuje 17 rokov.

2. Správanie sťažovateľky ako účastníčky konania je druhým kritériom pri rozhodovaní, či v skúmanom konaní došlo k zbytočným prietahom, a tým aj k porušeniu označených práv, pričom z tohto hľadiska ústavný súd v správaní sťažovateľky nezistil žiadnu takú skutočnosť, ktorá by významnou mierou prispela k predĺženiu konania a ktorú by bolo treba pripísať na jej ťarchu.

3. Napokon ústavný súd skúmal postup okresného súdu v predmetnom konaní a v tejto súvislosti zistil, že okresný súd uznesením z 19. decembra 1996 nariadil znalecké dokazovanie s tým, že ustanovený súdny znalec mal znalecký posudok predložiť do jedného mesiaca. Súdny spis bol súdnemu znalcovi zaslaný 9. januára 1997. Okresný súd opakovane (trikrát) urgoval znalca na predloženie znaleckého posudku, avšak až po viac ako jednom roku (a to aj pri zohľadnení jedného mesiaca na vypracovanie znaleckého posudku) vyvodil proti znalcovi postih za nepredloženie znaleckého posudku uložením mu poriadkovej

pokuty 25. marca 1998. Ďalšie obdobie nečinnosti v trvaní viac ako sedem mesiacov ústavný súd zistil v čase od 3. septembra 1998, keď súdny znalec na výzvu okresného súdu odstránil nedostatky svojho odvolania proti uzneseniu o uložení poriadkovej pokuty, do 22. apríla 1999, keď okresný súd predložil spis krajskému súdu na odvolacie konanie. Významným obdobím nečinnosti v skúmanom postupe okresného súdu v trvaní viac ako sedem rokov ústavný súd zistil v čase od 21. marca 2001, keď právny zástupca sťažovateľky na výzvu okresného súdu lekársnym potvrdením preukázal svoju práceneschopnosť, do 6. mája 2008, keď okresný súd nariadil vo veci pojednávanie, pričom v uvedenom medziobdobí síce okresný súd 16. augusta 2007 žiadal zapožičať na nahliadnutie spis sp. zn. 14 C 178/92, avšak z hľadiska prerokovania merita veci to nemožno považovať za účelný procesný úkon, pretože po nahliadnutí do tohto spisu okresný súd napokon zistil, že ide vlastne o spis v danej veci a že pod uvedenou spisovou značkou konal v tejto veci do času dovolacieho konania.

Ústavný súd zistil, že z celkovej dĺžky doterajšieho konania trvajúceho viac ako 17 rokov bol okresný súd nečinný viac ako osem rokov a sedem mesiacov.

Nie zanedbateľnou skutočnosťou je aj zistenie, podľa ktorého okresný súd v skúmanom konaní opakovane odročil pojednávanie bez uvedenia dôvodu (20. jún 2008 a 26. september 2008), t. j. bez toho, aby v medziobdobiach medzi pojednávaniami vykonával akékoľvek úkony smerujúce k zisteniu skutkového stavu veci (napr. nevyžiadaval žiadne listinné dôkazy, nenariadil informatívne výsluchy a pod.).

Súčasne ústavný súd poznamenáva, že dobu, počas ktorej sa opakovane (päťkrát) spis z dôvodu odvolacieho konania nachádzal na krajskom súde, ako aj dobu, počas ktorej sa spis nachádzal na (dovolacom) najvyššom súde, okresný súd jej dĺžku, resp. trvanie nemohol ovplyvniť, preto ju nemožno z objektívnych dôvodov pripočítať na jeho ťarchu. Ústavný súd však súčasne poznamenáva, že krajský súd v troch prípadoch zrušil rozhodnutie okresného súdu z dôvodu predčasnosti a nedostatočného zistenia skutkového stavu.

Vychádzajúc z uvedeného ústavný súd dospel k názoru, že doterajším postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 14 C 111/96 (pôvodne vedenom pod sp. zn. 14 C 178/92) došlo k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu základného práva s'ťažovateľky zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy, tak ako to je uvedené v bode 1 výroku tohto rozhodnutia.

IV.

4. Vzhľadom na to, že okresný súd v konaní vedenom pod sp. zn. 14 C 111/96 (pôvodne vedenom pod sp. zn. 14 C 178/92) už meritórne rozhodol rozsudkom z 1. apríla 2009, nepripadalo do úvahy, aby ústavný súd prikázal okresnému súdu konať vo veci bez zbytočných priet'ahov [§ 56 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde].

5. Podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd priznať tomu, koho základné právo alebo sloboda sa porušili, aj primerané finančné zadost'účinenie.

S'ťažovateľka sa domáhala priznania primeraného finančného zadost'účinenia v sume 162 000 Sk.

Vzhľadom na okolnosti danej veci ústavný súd dospel k názoru, že len konštatovanie porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy nie je pre s'ťažovateľku dostatočným zadost'účením. Ústavný súd preto uznal za odôvodnené priznať s'ťažovateľke aj finančné zadost'účinenie podľa citovaného ustanovenia zákona o ústavnom súde, ktoré podľa zásad spravodlivosti, s prihliadnutím na všetky okolnosti prípadu, najmä vzhľadom na zistenú dlhodobú nečinnosť okresného súdu, považuje za primerané v sume 5 000 €, tak ako to je uvedené v bode 2 výroku tohto rozhodnutia.

Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadost'účinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil

(v danom prípade okresný súd), je povinný ho vyplatiť sťažovateľke do dvoch mesiacov od právoplatnosti nálezov ústavného súdu.

6. Ústavný súd priznal sťažovateľke (§ 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde) úhradu trov konania z dôvodu jej právneho zastúpenia advokátom, ktorý si ju uplatnil v sume 8 011 Sk vrátane 19 % DPH (t. j. 265,92 €).

Pri výpočte trov právneho zastúpenia sťažovateľky ústavný súd vychádzal z ustanovení § 1 ods. 3, § 11 ods. 2 a § 14 ods. 1 písm. a) a c) vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov. Základná sadzba odmeny za úkon právnej služby uskutočnený v roku 2008 je 3 176 Sk a hodnota režijného paušálu je 191 Sk. Základná sadzba odmeny za úkon právnej služby uskutočnený v roku 2009 je 115,90 € a hodnota režijného paušálu je 6,95 €.

S poukazom na výsledok konania vznikol sťažovateľke nárok na úhradu trov konania za dva úkony právnej služby uskutočnené v roku 2008 (prevzatie a príprava zastúpenia a podanie sťažnosti ústavnému súdu) v sume 6 734 Sk (t. j. 223,53 €) vrátane režijného paušálu a za jeden úkon právnej služby uskutočnený v roku 2009 (vyjadrenie k stanovisku okresného súdu zo 14. augusta 2009) v sume 122,85 € vrátane režijného paušálu. Sťažovateľke tak vznikol nárok na úhradu trov konania v celkovej sume 346,38 € bez 19 % DPH, pretože právny zástupca sťažovateľky nepredložil osvedčenie platiteľa DPH.

Vzhľadom na to, že právny zástupca sťažovateľky si uplatnil úhradu trov len v sume 8 011 Sk (t. j. 265,92 €), ústavný súd priznal sťažovateľke úhradu trov len vo výške uplatneného nároku tak, ako to je uvedené v bode 3 výroku tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 17. septembra 2009